

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการดำเนินการวิจัย เรื่อง การใช้กิจกรรมเขียนบันทึกการอ่านเพื่อส่งเสริมทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์และการคิดอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 3 สถาบันราชภัฏลำปาง ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. กลุ่มเป้าหมาย
2. การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 3 วิชาเอกภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏลำปาง จำนวน 31 คน ที่ลงทะเบียนรายวิชา 1552302 วรรณคดีเบื้องต้น ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2544

2. การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามขั้นตอนดังนี้

2.1 ศึกษาแนวคิด แนวการสอน หลักการ และขั้นตอนของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การสอนตามทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับบันทึกการอ่าน รวมทั้งจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ

2.2 ศึกษาหลักและวิธีการสร้างแบบวัดความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์และความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และเครื่องมือในการให้คะแนน (rubric)

3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองสอน ได้แก่ แผนการสอนวิชาวรรณคดีเบื้องต้น ซึ่งใช้กิจกรรมเขียนบันทึกการอ่านเป็นกิจกรรมหลักของการเรียนการสอน จำนวน 3 แผน เวลาที่ใช้ในแต่ละแผนคือ 6 คาบ ใช้เวลาสอนทั้งสิ้นรวม 20 คาบ คาบละ 50 นาที ซึ่งแผนการสอน 3 แผนนั้นได้แบ่งสอนตามประเภทของวรรณคดี แผนแรก ได้แก่ โคลง และโคลงที่ผู้วิจัยเลือกใช้ในครั้งนี้ คือ The Land of Story-books Stopping by Woods on a Snowy Evening และ My Mistress' Eyes are Nothing Like the Sun แผนการสอนที่ 2 เป็นงานเขียนประเภทเรื่องสั้น จำนวน 2 เรื่อง คือ Eveline และ The Indian Camp ส่วนแผนการสอนที่ 3 เป็นบทละคร 1 เรื่อง คือ Picnic on the Battelfield โดยมีขั้นตอนการสอน 4 ขั้นตอนด้วยกัน ได้แก่

1. ขั้นแนะนำให้ผู้เรียนค้นพบความคิด เป็นขั้นฝึกการโต้ตอบกับวรรณคดีโดยผู้สอนจะเสนอประเด็นคำถามที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ใช้ความคิด ผู้สอนมีหน้าที่สร้างคำถามที่กระตุ้นความสนใจของผู้เรียนให้มากที่สุด ยิ่งคำถามมีลักษณะกระตุ้นผู้เรียนมากเท่าไรก็จะก่อให้เกิดความกระตือรือร้นในการตอบมากขึ้นเท่านั้น

2. ขั้นฝึกการเขียนบันทึกการอ่าน เป็นขั้นที่ผู้เรียนเริ่มเขียนบันทึกการอ่านตามรูปแบบที่กำหนดให้โดยมีผู้สอนแนะนำ ผู้เรียนจะต้องตั้งคำถามและหาคำตอบเองเท่าที่จะทำได้ แสดงความเห็นโดยใช้ประสบการณ์เดิม คาดเดาหรือทำนายเหตุการณ์ล่วงหน้าอย่างมีเหตุผล เปรียบเทียบการแสดงออกของตัวละครกับการแสดงออกของผู้เรียนเมื่ออยู่ในสถานการณ์เดียวกัน แสดงความคิดและความรู้สึกต่อตัวละครและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น พร้อมกับวิจารณ์รูปแบบการเขียนของผู้เขียน รวมทั้งพยายามเชื่อมโยงประสบการณ์ที่ได้รับจากการอ่านวรรณคดีกับประสบการณ์เดิม เช่น จากหนังสืออื่น วิชาอื่น หรือความคิดอื่น เป็นต้น

3. ขั้นทบทวนความคิดและอภิปราย เป็นขั้นที่ผู้เรียนเข้าสู่กลุ่มย่อยเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดและความรู้สึกเกี่ยวกับสิ่งที่อ่านจากบันทึกการอ่านของตน และเลือกนำเสนอประเด็นสำคัญที่ปรากฏในการอภิปราย หลังจากนั้นผู้สอนก็จะถ่ายทอดทัศนะของนักวิจารณ์และอธิบายภูมิหลังทางวัฒนธรรมและสังคมที่มีอิทธิพลต่องานเขียนเพื่อความเข้าใจต่อตัววรรณคดีเพิ่มขึ้น

4. ขั้นเขียนบันทึกการอ่าน เป็นขั้นที่ผู้เรียนเขียนบันทึกการอ่านของผู้เรียนนอกห้องเรียนตามรูปแบบที่กำหนดให้ โดยใช้แนวทางตามที่ได้รับการฝึกฝนในขั้นตอนที่ 2

โดยบันทึกการอ่านที่ผู้เรียนเขียนหลังจากได้รับการสอนในแต่ละแผนมีรายละเอียดดังนี้

1. การเขียนโครงร่าง (outline) ของเรื่องที่อ่าน หมายถึง การเขียนสรุปประเด็นสำคัญของเรื่องเรียงตามลำดับเหตุการณ์
2. การทำนาย (anticipating) หมายถึง การเดาว่าอะไรจะเกิดขึ้นในลำดับต่อไป เหตุการณ์ใดนำมาสู่สถานการณ์ในปัจจุบัน และเรื่องจะจบอย่างไร
3. การสร้างภาพ (picturing) หมายถึง มโนภาพซึ่งปรากฏในใจของผู้อ่าน เช่น หน้าตาของตัวละคร หรือฉากที่อธิบายในเรื่อง
4. ปฏิสัมพันธ์ (interacting) หมายถึง ความคิดเห็นต่อลักษณะและการกระทำของตัวละคร หรือความรู้สึกเกี่ยวกับเหตุการณ์และสถานการณ์ต่าง ๆ
5. การประเมิน (evaluating) หมายถึง การวิจารณ์ความสามารถในการใช้ภาษาของผู้เขียนที่ใช้ในการเขียนคำ วลี หรือเรื่องราวทั้งหมดที่ใช้ว่าทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกประทับใจอย่างไร

ในการเขียนบันทึกการอ่านนี้ ผู้เรียนจะได้รับการกระตุ้นให้ตั้งคำถามและพยายามหาคำตอบด้วยตนเองต่อเหตุการณ์หรือตัวละคร การระลึกถึงความทรงจำหรือประสบการณ์ของตนเองที่เกิดขึ้นหลังจากการอ่านวรรณคดี การคาดเดาว่าเรื่องราวจะจบลงในทิศทางใด และมีเหตุผลอะไรจึงทำให้คิดเช่นนั้น การมีปฏิริยาโต้ตอบกับความคิดที่นำเสนอในเรื่อง การเปรียบเทียบระหว่างสิ่งที่ตัวละครทำกับสิ่งที่ผู้เรียนทำในชีวิตจริง ความคิดและความรู้สึกเกี่ยวกับตัวละครและเหตุการณ์ และการประเมินรูปแบบงานเขียน รวมทั้งการเชื่อมโยงไปสู่บทอ่านอื่น ความคิดอื่น หรือวิชาอื่น ซึ่งเป็นการประมวลเอาความรู้และประสบการณ์เดิมของผู้เรียนมาประมวลกันโดยมีวรรณคดีที่คัดเลือกให้เป็นสิ่งกระตุ้นให้ผู้เรียนได้ใช้ความคิดและถ่ายทอดออกมาเป็นงานเขียน ซึ่งมีลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์ของผู้เรียนตามความคิดและประสบการณ์เดิมที่นำมาใช้ร่วมกับจินตนาการและความคิดใหม่ที่ได้รับการขัดเกลาจากการร่วมอภิปรายและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทั้งในกลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่

การสร้างแผนการสอนประกอบด้วยขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาคำอธิบายรายวิชาและขอบข่ายของเนื้อหาวิชา 1552302 วรรณคดีเบื้องต้น
2. พิจารณาทบทวนและกิจกรรมในส่วนของเนื้อหาและรูปแบบให้เหมาะสมกับคำอธิบายรายวิชาให้ครอบคลุมงานเขียน 3 ประเภทใหญ่ ๆ คือ โคลง เรื่องสั้น และละคร ทั้งนี้ยังต้องคัดเลือกวรรณกรรมที่เหมาะสมกับความสนใจของผู้เรียน และเขียนโดยนักเขียนที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักกันโดยกว้างขวาง เช่น Ernest Hemingway, Robert Frost, James Joyce
3. นำแผนการสอนที่สร้างขึ้นไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญ (ดูภาคผนวก ก) ตรวจสอบความเหมาะสมและความถูกต้องของเนื้อหา และดำเนินการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ก่อนนำไปใช้ในการดำเนินการทดลองสอนและเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ และแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

3.2.1 แบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ เป็นแบบทดสอบแบบอัตนัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อวัดความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์เป็นรายบุคคลทั้งก่อนและหลังได้รับการสอนโดยใช้บันทึกการอ่าน ซึ่งมีโคลงให้ผู้เรียนอ่าน 1 เรื่อง แล้วให้ผู้เรียนนำเสนอประเด็น หรือข้อคิดที่ผู้เรียนได้จากการอ่านโคลงบทนั้น เพื่อให้แบบทดสอบมีความเที่ยงตรงตามเนื้อหา ผู้วิจัยจึงได้นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญทำการพิจารณาตรวจสอบก่อนนำไปทดลองใช้ เพื่อหาข้อบกพร่องในแบบทดสอบดังกล่าวก่อนนำไปใช้จริงกับกลุ่มเป้าหมาย

สำหรับเกณฑ์การประเมินการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษานั้นผู้วิจัยได้ยึดแนวความคิดการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของ Holmes (1993) มาสร้างเป็นเครื่องมือในการให้คะแนน (rubric) จากนั้นจึงนำแบบวัดความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ให้อาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเหมาะสม ส่วนเครื่องมือที่ใช้ในการให้คะแนนความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์นั้นมีปรากฏในบทที่ 2 หน้า 33

3.2.2 แบบทดสอบวัดความคิดอย่างมีวิจารณญาณ เป็นแบบทดสอบแบบอัตนัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อวัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณเป็นรายบุคคลทั้งก่อนและหลังได้รับการสอนโดยใช้บันทึกการอ่าน ซึ่งมีเรื่องสั้นให้ผู้เรียนอ่านหนึ่งเรื่อง แล้วกำหนดสถานการณ์หรือปัญหาให้นักเรียนตอบและนักเรียนจะต้องให้เหตุผลประกอบการตัดสินใจนั้น ผู้วิจัยได้นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญทำการพิจารณาตรวจสอบก่อนเพื่อให้แบบทดสอบมีความเที่ยงตรงตามเนื้อหา หลังจากนั้นนำแบบทดสอบไปทดลองใช้กับ

นักศึกษาวิชาเอกภาษาอังกฤษ สถาบันราชภัฏเชียงใหม่ ในรายวิชา 1552302 วรรณคดีเบื้องต้น เพื่อหาข้อบกพร่องในแบบทดสอบก่อนนำไปใช้จริงกับกลุ่มเป้าหมาย

สำหรับการประเมินความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณนั้น ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยปรับจากเกณฑ์การให้คะแนนความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของ Norris และ Ennis (1989) เมื่อสร้างเกณฑ์การประเมินแล้ว ผู้วิจัยได้นำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเหมาะสม ดังมีรายละเอียดที่แสดงไว้ในตารางของ บทที่ 2 หน้า 37

สำหรับการตรวจให้คะแนนความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์และ ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณนั้น ผู้วิจัยเป็นผู้ตรวจและให้คะแนนร่วมกับ ผู้เชี่ยวชาญอีก 2 ท่าน เพื่อให้การตรวจให้คะแนนมีความเที่ยงตรงมากยิ่งขึ้น จากนั้นจึงนำคะแนน ที่ได้ทั้งหมดมาหาค่ามัชฌิมเลขคณิตและค่าร้อยละเพื่อเปรียบเทียบคะแนนที่ได้จากการสอบก่อน ทดลองและสอบภายหลังการทดลอง

4. การดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยที่ใช้แผนการทดลองแบบกลุ่มเดียว (One group pretest-posttest design) ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองสอนที่สถาบันราชภัฏลำปาง โดยมีจำนวนนักศึกษา ที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชา 1552302 วรรณคดีเบื้องต้น จำนวน 31 คน โดยมีเป้าหมาย เพื่อศึกษาผลการใช้กิจกรรมเขียนบันทึกการอ่านที่มีต่อการส่งเสริมทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ และการคิดอย่างมีวิจารณญาณโดยเปรียบเทียบผลการทดลองจากแบบวัดความสามารถในการ เขียนเชิงสร้างสรรค์ และแบบวัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณก่อนและหลัง

การทดลอง

จากรูปแบบการวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองด้วยตนเองกับกลุ่มเป้าหมาย โดยทำการสอนสัปดาห์ละ 2 คาบ คาบละ 50 นาที เป็นเวลา 9 สัปดาห์ โดยมีรูปแบบการทดลอง ดังนี้

ตาราง 3 แสดงรูปแบบการทดลองเพื่อวัดความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์
และความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

กลุ่มเป้าหมาย	ทดสอบก่อน	ทดลอง	ทดสอบหลัง
TG	T1	X	T2
TG หมายถึง	กลุ่มเป้าหมายที่ได้รับการเรียนการสอนโดยกิจกรรมเขียนบันทึกการอ่าน		
T1 หมายถึง	คะแนนความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์และการคิดอย่างมีวิจารณญาณก่อนการทดลอง		
X หมายถึง	การสอนโดยใช้กิจกรรมเขียนบันทึกการอ่านเป็นกิจกรรมหลัก		
T2 หมายถึง	คะแนนความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์และการคิดอย่างมีวิจารณญาณหลังการทดลอง		

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยมีขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้

1. วัดความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์และความคิดอย่างมีวิจารณญาณของผู้เรียนก่อนเรียน โดยใช้แบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์และแบบทดสอบวัดความคิดอย่างมีวิจารณญาณที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น
2. ผู้วิจัยได้ดำเนินการสอนตามแผนการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 3 แผน รวมระยะเวลาในการสอนทั้งสิ้น 9 สัปดาห์
3. วัดความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์และความคิดอย่างมีวิจารณญาณหลังการเรียน โดยใช้แบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์และแบบทดสอบวัดความคิดอย่างมีวิจารณญาณชุดเดิม
4. ผู้วิจัยนำคะแนนที่ได้จากการวัดความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์และความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณทั้งก่อนและหลังเรียนโดยใช้กิจกรรมเขียนบันทึกการอ่านเป็นกิจกรรมหลักในการเรียนการสอนมาเปรียบเทียบกัน

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้สถิติพื้นฐานในการวิเคราะห์คะแนนแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์และความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้การคำนวณหาค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน